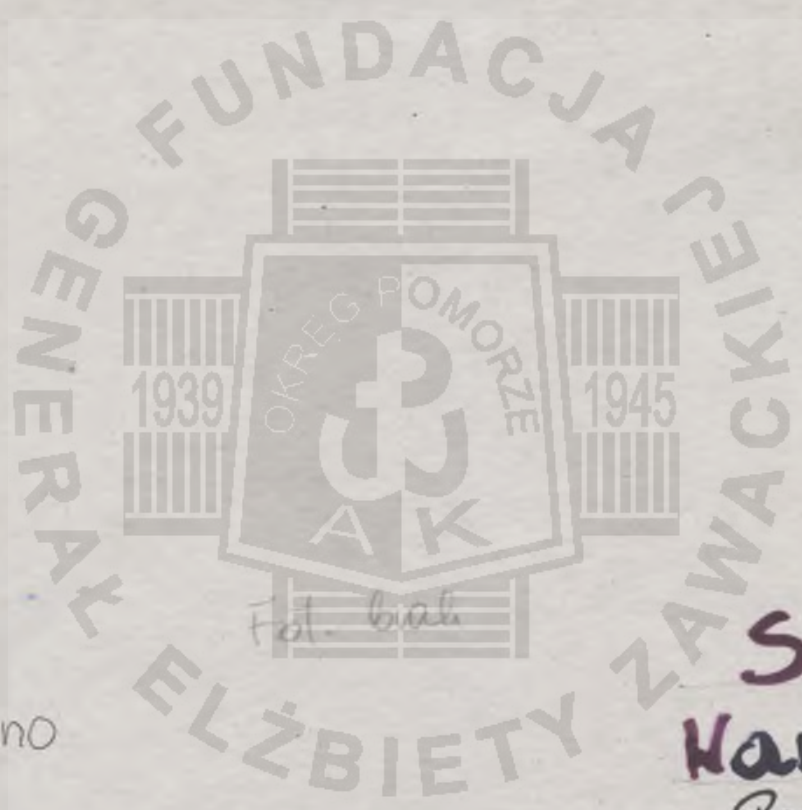

Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Podmurna 93, 85-221 Toruń
tel. 56 22 106
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
IP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
NIP 82-1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAL
Generał Marii Wittek

Memoriałowa H. założenia roczni 1998r.
opracowanie A. Roj, VIII 2014

Adres

ul. 87-200 Wąbrzeźno

Sz Sz
Kawczaka
Powstanie Warszawskie

HELLER Zofia

zam. Wojnowska
ps. „Baśka”

1513/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

1513 WSK

AK
SZ SZ W-wa
Poustała 2

HELLER Zofia

Zam. Wojnowska „ps. Jasika”

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

✓ K. 1, 51

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

✓ K. 1, 51

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

✓ K. 3, 5, 4

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – Inne...

IV. Korespondencja

✓ K. 1, 5, 1

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

✓ 1

VI. Fotografie

I/1 Relacja

Relacja własna Heller-Wojnowskiej Lohi

Szare Szreni AK-W-ka, mps, Kserokopia K1, s.1
Poustanie warszawskie

Relacja wpłynęła do Fundacji 18.06 1998r.

Wpłynęło dnia 18.06
L.dz. 1309/ASU/98

I/1-1

Heller-Wojnowska Zofia

AK-S2 S2 H-me

1

Zofia Wojnowska
ul. 1
87-200 Wąbrzeźno

Relacja osobista

Pod koniec 1942 r. wstąpiłam do drużyny harcerskiej Szarych Szeregów. Była to bielańska drużyna żeńska wchodząca w skład hufca żoliborskiego. Patronem drużyny był Nieznany Żołnierz. Symbol - ognisko. Przyłeczenie na Cmentarzu Obrońców Warszawy w roku 1943.

Drużyna składała się z trzech zastępów: "Iskry"-sanitariuszki, "Drzazgi"-łączniczki, a najmłodsze "Ogrodniczki"-gromadzące środki finansowe ze sprzedaży kwiatów, na wyposażenie szpitala.

W zastępie "Iskry", do którego należałam, były cztery plutony sanitarne przygotowujące się do służby w polu i w szpitalu polowym w czasie Powstania.

Przysięgę AK złożyłam 26 lipca 1944 roku w zgrupowaniu "Żywiciel" na Bielanach. Przyjęłam pseudonim "Baśka".

W nocy z 1 na 2 sierpnia 1944 roku znalazłam się w grupie wyruszającej do Kampinosu. W drodze kontuzja nogi - i pobyt w szpitalu w Laskach /pod opieką ks. Stefana Wyszyńskiego /. Po dwóch tygodniach powróciłam do Szpitala Polowego nr 203 w "Naszym Domu" na Bielanach, gdzie od razu objęłam dyżury pielęgniarские przy rannych. Praca sanitariuszki łączyła pracę pielęgniarki i sanitariuszki polowej, ponadto pranie bielizny i bandaży /brak środków opatrunkowych /, gotowanie posiłków, a nawet "zdobywanie" żywności. W czasie trwania Powstania przez szpital przewinęło się dobre kilkaset rannych.

Po upadku Powstania, 3 października 1944 roku, ewakuacja szpitala do Obozu w Pruszkowie, a z tamąd po kilku dobach transport wagonami towarowymi do stacji Konięcpol /woj.kieleckie / i następnie podwodami do gminy Irządze - wieś Witów.

Szpital umieszczono w starym, zniszczonym dworcu, budynku bez wody, światła i kanalizacji. Przebywało w nim wówczas ponad 50 pacjentów, którymi opiekował się 10-cio osobowy personel - w tym 6 sanitariuszek. W tych warunkach szpital działał lecząc rannych z Powstania, oraz partyzantów, a w końcu żołnierzy frontowych walczących o wyzwolenie /aż do lutego 1945 roku /.

Od momentu przybycia do Konięcypola opiekę nad szpitalem objęły oddziały partyzanckie Batalionów Chłopskich powiatu Jędrzejów.

Po wyzwoleniu w lutym 1945 r. szpital został rozwiązany, a mnie przydzielono do opieki nad kilkoma ciężko rannymi podczas ich transportu podwodami do Krakowa.

I/2 Dokumenty (sensu stricto) dot. osoby rektora

Świadeztwo Świadka Mieczysława Pobiedzkiego
lekarza chirurga, który w czasie Powstania Warszawskiego
pełnił funkcję chirurga w szpitalu powstańczym AK
w Sierpcu, "Miesz. Dom". Zofia Heller-Bojnowska
pracowała tam jako sanitariuszka na sali operacyjnej
W-ua 19 XII 1997r. mps. kserokopia K.1, s.1

Mieczysław Pobieżyński Warszawa, dnia 19.XII. 1977 r.
(miejsowość)

W-wa ul. Targowa 70 m 5
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
składającego oświadczenie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): 1940 do 1943 r. OW "Wilki" następnie aż do wyzwolenia tj. od 1943 do 15.01.1945 r. AK zgrupowanie "Żywiciel, Szef Sanitarny Dr Błasiński ps. "Staruszek".
świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer AP 2043005
KOID W-wa Praga Gród wydanym dnia 10 maja 1976 r. przez

o ś w i a d c z a m:

że Ob. Zofia Heller-Wojnowska syn (córka) Józefa
urodz. dnia 10.III. 1926 roku w Lwowie

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): 01.VIII.1944 do połowy lutego 1945 r. Podczas Powstania Warszawskiego pełniłem funkcję lekarza chirurga w szpitalu powstańczym AK znajdującym się w sierocińcu " Nasz Dom" przy ulicy Szregera na Bielanach w W-wie. Ob. Zofia Heller-Wojnowska pracowała w tym czasie jako sanitariuszka AK, przynosiła wraz z innymi sanitariuszkami rannych z ulic Marymontu i Bielana a po ustaniu walk w tym rejonie była zatrudniona jako pomoc sanitarna na sali operacyjnej, opatrunkowej i na salach rannych przy opiece nad nimi. Po kapitulacji powstania została prze-
Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim " Basia" i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do):
wieziona do obozu w Pruszkowie skąd po kilku dniach wywieziona została wraz z rannymi i personelem szpitala do miejscowości -stacji kolejowej Iłoniec pol skąd dalej do wsi Witów powiat Irządze, gdzie został zorganizowany szpital dla przywiezionych rannych, wysiedleńców z Warszawy oraz dla pojedynczych rannych z walk partyzanckich tej okolicy.
Wyżej wymieniona pracowała w szpitalu w Witowie do czasu jego likwidacji to jest do połowy lutego 1945 r.

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej 7017 wydanej przez Zarząd Okręgu w Warszawie

P K P

Witold Brzosko podpisu stwierdza się:
Pracownik Działu
nr 12
(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby rektora

- Zaświadczenie z 2+1P, ofiarna Kwatery z 19 XII 1977r. wydane na prośbę Zofii Heller-Hojskiej (stwierdzające, że na terenie Bielak-Solborka działała druzyna harcerek - Zespół Wykorowaczy "Nasz Dom")
Kserokopia, mps. K.1, s.1
- Deklaracja do Stowarzyszenia Żołnierzy AK z dnia 4.07.1990r.
Kserokopia, mps K.1. s. 23
- Orzeczenie Komisji Weryfikacyjnej ŚZŻ AK z dnia 4.07.1990r. (uznanie przynależności Wojskowej Zofii do świątobrego Zw. Żołnierzy AK jako ezdruku)
Kserokopia, mps. K.1, s.4

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

GLÓWNA KWATERA

Warszawa, ul. M. Konopnickiej 6 (tel. 289281) Adres telegraficzny: ZHP Warszawa

Dotyczy: ~~5247~~/KH/77
5761

Warszawa, dnia 19.XII. 1977 r.

Z a ś w i a d c z e n i e

=====

Komisja Historyczna Głównej Kwatery Związku Harcerstwa Polskiego - na podstawie dokumentów znajdujących się w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk - stwierdza, że w okresie okupacji na terenie Bielan-Żoliborza w ramach "Szarych Szeregów" działała drużyna harcerek, prowadzona przez Janinę Chełmińską na terenie Zakładu Wychowawczego "Nasz Dom".

Zaświadczenie wydaje się na prośbę Ob. Zofii Heller-Wojnowskiej, zamieszkałej w Wąbrzeźnie, przy ul. - celem przedłożenia władzom ZBoWiD.

Sekretarz

Komisji Historycznej

oh M. Głowińska

/Maria Głowińska/

Okręg.....Koło, Brodowisko.....

W-83

DEKLARACJA

Zgłaszam uczestnictwo w Stowarzyszeniu Żołnierzy Armii Krajowej i zobowiązuję się do przestrzegania Statutu Stowarzyszenia.

data 4 lipiec 1990 Zofia Wojnowska / imię i nazwisko /
adres Dobnerów 87-200 / podpis /
telefon 383

ARKUSZ EWIDENCYJNY

1. Nazwisko i imię WOJNOWSKA ZOFIA / literami drukowanymi /
2. Dla mężatek nazwisko panięskie HELLER
3. Data i miejsce urodzenia 10. III. 1926 Lwow
4. Imiona rodziców JOZEF ANTONIA
5. Pseudonimy BAŠKA
6. Data wstąpienia do :
  - a. SZP Szarych Szeregów 1942 r
  - b. ZWZ-AK złozenie przysięgi AK 26 VII. 1944
  - c. Organizacje scalone, podporządkowane, współdziałające w Zgrupowaniu "Żywiec" w Bolechow.
7. Przydział organizacyjny

..... "Jedynki Żołnierskie - Indywidualna Bolewska "Janina"
..... Pluton Sanitarny

/ np. okręg, inspektorat, obwód, rejon, placówka, oddział, pluton, kompania, batalion, pułk, brygada, dywizja lub inny rodzaj działalności /
8. Odznaczenia uzyskane w AK

..... Warszawski Knysz Powstaniowy

..... 8 grudnia 1982 leg. nr. 84-82-100K - Pres. Rady Powstania

/ nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane /

9. Inne odznaczenia .....
..... *nie dotyczy* .....

/ nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane /

10. Przebieg służby /czasokres, nazwa, funkcja/:

a. do 1939r. ....

b. SZP, ZWZ-AK ..... *26 lipiec 1944 do stycznia 1945* .....
..... *Szare Szeregi od 1942 r.* .....

c. P.S.Z. na Zachodzie .....

11. Karta kombatancka /nr, data wystawienia, przez kogo wydana/
..... nr: *505311* ..... *Zarząd Wojewódzki ZBOWiD.* .....

12. Represjonowany /rodzaj/ :

a. 1.IX.1939r. - 15.I.1945r. ....

b. Po 15.I.1945r. ....

Wiarogodność powyższych danych potwierdzam podpisem *Złobin* .....

KOMISJA WERYFIKACYJNA ..... *L. W. Białowy Rk* .....
..... / Kola, Śródlowiska /

Potwierdza się dane z niniejszej deklaracji i posiadanie do uzyskania uprawnień członkowskich Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej
..... *Sen 4.07.1990* .....

/ miejscowość, data /

Nazwisko i imię 1. *J. Cyp* .....
pseudonim 2. *R. Giełbys* .....
3. *L. Kuderski* .....

Przyjęty w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej ..... *Sen 4.07.1990* .....

/ nr ewidencyjny, miejscowość, data /

ZARZĄD OKRĘGU

Nazwisko i imię 1. *J. Cyp* .....
pseudonim 2. *R. Giełbys* .....
3. *L. Kuderski* .....

/pieczętka oddziału
okręgowego SZŻAK/

O R Z E C Z E N I E

Komisji Weryfikacyjnej Oddziału

Komisja działając na podstawie statutu i regulaminu przyjmowania i
skreślenia członków Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w skł
dzie : przewodn. Jan Czyż.....członk. Leopold Wudarski.....

po rozpatrzeniu w dniu 4.07.1990 Eugeniusz Koczywas.....
wniosku o przyjęcie do SZŻAK

Kol. W. O. J. N. O. W. S. K. I. A. Z. O. F. I. I. pseud. J. A. S. K. A. ....

syn/córka J. O. J. E. F. A. A. A. N. T. O. N. I. N. Y. urodz. 10.03.1926 w. E. T. W. O. W. I. E. ....

zamieszkałego. 81-300. W. A. B. R. A. J. E. W. O. .... 46. ....

na podstawie analizy akt i po zapoznaniu się z opinią Środowiska.....
OKRĘG TORUŃ..... z dnia 4.07.1990.

o r z e k a

uznać, że w/w spełnia warunki - nie spełnia warunków^{2/} - przynależności
do Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w charakterze członka
zwyczajnego, określone w statucie SZŻAK i ustala następujące rodzaje
i okresy działalności kombatanckiej :

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

łącznie.....lat i .....miesięcy

U z a s a d n i e n i e

.....
.....
.....
.....

D e c y z j a

Prezydium Zarządu Oddziału Okręgowego Światowego Związku Żo-
łnierzy Armii Krajowej w Toruniu po zapoznaniu się z opinią komisji
weryfikacyjnej postanawia : przyjąć - odmówić przyjęcia^{2/} w szeregi
członków zwyczajnych SZŻAK.

Od niniejszej decyzji służy zainteresowanemu odwołanie do Za-
rządu Głównego SZŻAK za pośrednictwem tutejszego Zarządu w terminie
czternastu dni od daty doręczenia decyzji.

2/ niepotrzebne skreślić

.....
.....
.....

IV

Korespondencja

List Hanny Marcinkowej z daty 16 07 1998r

do Lofii Wojnarskiej zamieszkałej w Wębrzeźnie.

Prośba o sporządzenie relacji według załączonego schematu.

relacji W&K

mps, kserokopie, K-1, s.1

Memoriał gen. Marii Wittek

Ld2 1h8P/NSK/P8

Szanowna Pani

Zofia Wojnowska

ul.

87-200 WĄBRZEZNO

Szanowna Pani !

Poszukując informacji o wojennej służbie kobiet w SZEAK Okręg Toruń, natrafiłam na Pani życiorys okupacyjny. Ponieważ Fundacja nasza w ramach Memoriału im. gen. Marii Wittek gromadzi wszelkie materiały związane z wojskową służbą kobiet podczas II wojny światowej, zwracam się do Pani z uprzejmą prośbą aby napisała Pani swoją relację według załączonego schematu i przesała ją do Fundacji (najlepiej wraz z fotografią z okresu okupacji lub zbliżonego).

Z góry dziękuję za życzliwe potraktowanie mojej prośby. Zapraszam do odwiedzenia Fundacji, łączę wyrazy szacunku

Elżbieta Zawacka

Załączniki:

- 1) schemat rel. NSK
- 2) inf. o Fundacji

Jerzy POCHOIAK
ul.
41-902 Bytom

Archiwum MSK
przy Fundacji Archiwum Pomorskie AK

ul. Wiołlarz Garbary 2

87-100 Toruń

Wpłynęło dnia 29.1
Licz. 0148 11 Str

J. 1513/4SK

Sz. Sz.
4-42
Bust. daw

HELLER Zofia

zam. Wojmowska

ps. w Baski

WYPISY ze źródeł

(V). Nazwiskowe karty informacyjne: 1

i

nr. 1513/USK

Sz. Sz.

AK - W-wa

Boustanie w.

HELLER Zofia

zam. Wojnowska

ps. "Bestka"

Przysięgła do AK 21 października 1944 r.

w Zgrupowaniu "Żywiec" na Bieloniach,

przyjmując pseudonim "Bestka"

W czasie Boustania w. pracowała jako sekretarka

w Szpitalu Polowym nr. 203 "Nasz Dom"

Pieliszkowa przy m. n. "Nasz Dom"

A. Roj 2014

HELLER Zofia

